

PTUJSKI PERUTNINAR

informacije

Številka 5 — julij 1992

Kako smo poslovali v prvem polletju

POLLETNO POSLOVNO POROČILO PREDSEDNIKA PODJETJA

Ekonomске in politične spremembe, ki jih je doživela Slovenija v lanskem letu, so imele skrajno neugoden vpliv na makro- in mikroekonomijo naše države. Izguba standardnih trgov in preorientacija v uvozu in izvozu na druga tržišča ter prehod na tržno gospodarstvo so glavne karakteristike teh sprememb.

V letu 1991 se je v Sloveniji socialni proizvod zmanjšal za 13%, industrijska proizvodnja za 12,4%, agrarna proizvodnja pa za 1%. Istočasno je ob koncu leta 1991 bilo v Sloveniji nezaposlenih 11,4% prebivalcev ali 91.000 z napovedmi, da bo konec leta 1992 iskalo zaposlitev že 150.000 ljudi.

Navedena dejstva so seveda skrajno negativno vplivala na poslovanje podjetja. Izguba bivših jugoslovanskih trgov, kamor smo plasirali 60% naše proizvodnje, je imela za posledico odpiranje novih izvoznih trgov, ki pa s cenovnimi razredi ne pokrivajo naših proizvodnih stroškov. V Evropski gospodarski skupnosti so proizvodni stroški, ki jih dosegajo podjetja z isto ali podobno naravnano proizvodnjo nižji, izvozne cene, ki so opremljene z državnimi subvencijami pa so za približno 1 do 2 DEM višje. Ta razlika, ki jo izgublamo tudi zaradi prelevmanov in nizkih izvoznih stimulacij, povzroča razkorak med lastno in neto izvozno ceno.

Obenem se je od denarne osamosvojitve lani oktobra konkurenčnost izvoza zmanjšala za 35%, kar pomeni, da se vrednost tolarja ob približno 5%-ni mesečni inflaciji ni spreminjala. Nenormalno visoke bančne obresti, ki znašajo približno 8% mesečno v primerjavi z 8 do 10%-nimi letnimi obrestmi v Evropi, imajo za posledico nekonkurenčnost naše proizvodnje.

Ne nazadnje pa tudi zaostajanje proizvodnih rezultatov, zlasti v reji brojlerjev, v Perutninski klavnici in v Predelavi, vplivajo na skrajno negativno likvidnost podjetja.

Naglasiti je tudi potrebno, da smo v letu 1991 zaradi neplačanih zapadlih terjatev in drugih vrednosti, predvsem v poslovanju s Srbijo, BiH in Hrvaško ter zaradi avansirane in nedobavljene koroze iz Vojvodine in stroškov financiranja zalog izgubili približno 720 mio SIT.

Vsa navedena dejstva so imela za posledico, da smo zmanjšali nivo proizvodnje pred dvema mesecema za 18%.

Neugodni ukrepi, ki jih je sprejela pred kratkim republika Hrvaška, pa imajo za posledico dodatno znižanje proizvodnje za 12%, kar pomeni skupaj 30% od planiranega nivoja proizvodnje. Ukrepi, ki smo jih prisiljeni v sanacijskem postopku izvesti, so spreminjanje reprocentra v starševsko proizvodnjo, logistična sprememba starševske faze proizvodnje, prehod na dopoldansko izmeno v Perutninski klavnici in še druge logistično in nivojsko prilagojene spremembe v vseh fazah dejavnosti.

Istočasno moramo reorganizirati slovensko prodajo in spremeniti strukturo izvoza.

Z vsemi dejstvi sta seznanjena slovenska in občinska vlada ustno in pisno. Od njiju pričakujemo, da nas vključita v socialni program.

V drugem polletju letošnjega leta bomo morali pozorno in učinkovito spremljati ekonomska dogajanja v državi in v podjetju. Pogoji za doseg pozitivnih kazalcev poslovanja so jasni. Gre za absolutno doseganje planiranega, prodaje v Sloveniji in večje donosnosti pri drugačni strukturi prodaje v izvozu. Neizbežno je doseči planirane rezultate v proizvodnji in maksimalno znižati stroške poslovanja. Nujno potrebno je pridobiti izvozno licenco za Predelavo.

Vse to bo zahtevalo maksimalno angažiranje menedžmenta in vseh odgovornih delavcev. Njihovo večjo motiviranost, agresivnost, inovativnost in konstruktivnost. Istočasno pa bo potrebno preiti k osebni odgovornosti posameznih odgovornih delavcev v primeru nedoseganja zahtevanih planov in programov. Obenem bosta potrebni izjemna zavzetost za delo pri vseh zaposlenih in strpnost. Posledica bo tudi reorganizacija podjetja in evropska naravnost poslovanja, s tem pa nenehno zavemanje za kvaliteto proizvodnje in poslovanja.

Ne nazadnje bo tudi pomembna večja uspešnost pri doseganju rezultatov novo formirane zadruge perutninarjev, ki bo morala pokazati vse več poslovnosti pri sodelovanju s celotnim sistemom.

KADROVSKI PODATKI ZA OBDOBJE I.—VI. 1992

STANJE ZAPOSLENIH

Stanje zaposlenih v družbenem podjetju Perutni-na Ptuj na dan 30. 6. 1992 je 1783 delavcev (932 moških in 851 žensk) od teh je 21 pripravnikov (9 moških in 12 žensk).

V obdobju I.—VI. 1991 je bilo zaposlenih 1956 delavcev od teh 15 pripravnikov. Zaposlenost je torej zmanjšana na indeks 91,1.

V primerjavi s planom delovne sile za leto 1992 (1791 delavcev in 47 pripravnikov) pa znaša indeks zaposlenosti 97,0.

Delovno razmerje je sklenilo 61 delavcev (48 delavcev in 13 pripravnikov).

Dodatno smo zaposlili 15 delavcev, od tega 1 povratnika iz TO, 1 povratnika iz prestajanja zaporne kazni in 13 pripravnikov za določen čas.

Za nadomeščanje delavcev smo zaposlili 46 delavcev za določen čas in sicer zaradi porodniških dopustov, daljših bolniških odsotnosti ter povečanja obsega dela v PE Predelava in Perutninska klavnica.

Na porodniškem dopustu se nahaja 55 delavk.

Za določen čas je v podjetju zaposlenih 172 delavcev. Od tega 151 delavcev in 21 pripravnikov.

Delovno razmerje je prenehalo 138 delavcem in 17 pripravnikom.

Zaposlovali smo v skladu s planom delovne sile za 1992, nismo nadomeščali fluktuacije (1,5%) in ne odhoda v pokoj. Zaposlovanje smo prilagajali tržnim razmeram.

DELO PREKO POLNEGA DELOVNEGA ČASA V OBDOBJU I.—VI. 1992

V primerjavi z obdobjem I.—VI. 1991 je bilo v letu 1992 opravljenih za 8.293 več nadur.

Nadure so se v primerjavi z enakim obdobjem povečale v vseh PE in Direkciji, zmanjšale pa le v PE Predelava in PE Servis. V PE Predelava so v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšali nadure za 1.508 ur, v PE Servis pa za 1.447 ur.

ZDRAVSTVENO STANJE

Še vedno se soočamo s težavami, ki nastajajo pri iskanju drugih ustreznih delovnih mest za delovne invalide in delavce, pri katerih obstaja nevarnost za nastanek invalidnosti. Do 30. 6. 1992 imamo v podjetju 56 delovnih invalidov. V letošnjem letu smo imeli 49 invalidskih postopkov, od tega je bilo 10 delavcev invalidsko upokojenih.

En delavec je na čakanju na drugo ustrezno delo.

10 delavcev se je udeležilo 10-dnevnega medicinskega oddiha na Rogli.

Z novo zdravstveno zakonodajo smo dolžni plačevati bolniški stalež do 30 dni, nad 30 dni pa zdravstvo, vendar še vedno beležimo porast. Povprečni bolniški stalež, kjer niso zajete odsotnosti zaradi porodniškega dopusta ter nege in varstva ožjega družinskega člana, znaša 6,5%, najvišji je v PE Perutninska klavnica 8,5%, kar izhaja tudi iz pogojev dela.

SEKTOR ZA RAČUNALNIŠTVO

V skladu s poslovno politiko podjetja so aktivnosti potekale na naslednjih področjih dela:

1. Vzdrževanje obstoječe opreme,
2. Vzdrževanje programskih paketov ob upoštevanju vseh zakonskih in organizacijskih sprememb,
3. Pomoč pri ustanavljanju podjetij izven sedeža matičnega podjetja,
4. Razrešitev področij dela z uvajanjem računalniških obdelav.

PROIZVODNJA IN PRODUKTIVNOST V OBDOBJU I.—VI. 1992

Realizirani obseg proizvodnje podjetja kot celote zaostaja v obdobju I.—VI. za načrtovanim za 9,7%, za realiziranim v enakem obdobju lanskega leta pa za 8,9%. Nivo produktivnosti je za 2,6% višji kot v enakem obdobju lani, za načrtovanim pa zaostaja za 4,9%.

PE TOVARNA KRMIL

V PE Tovarna krmil je bilo proizvedenih za 1,2% več krmil, kot smo načrtovali ter za 0,1% manj kot v enakem obdobju lanskega leta. Realizirana produktivnost je višja za 5,8% od načrtovane in za 6% višja od realizacije v obdobju I.—VI. 1991.

PE STARI STARŠI

Ta enota presega načrtovani obseg proizvodnje za 4,2%, realizirani obseg v obdobju I.—VI. 1992 pa je nižji od realizacije I.—VI. 1991 za 6,4%. Indeks produktivnosti je glede na načrtovani nivo višji za 4,2%, glede na realizirani nivo v enakem obdobju lanskega leta pa nižji za 7,5%.

PE STARŠI

Valilnih jajc je bilo proizvedenih za 5,8% več kot je bilo načrtovano in za 2,1% manj kot v obdobju I.—VI. lani. DSP BRO je bilo izvaljenih za

11% manj kot smo načrtovali in za 0,3% več kot v enakem obdobju lani.

Realiziran rezultat celotne enote je višji od načrtovanega za 0,5%, od realiziranega v obdobju I.—VI. 1991 pa za 6,4% nižji. Produktivnost je višja od načrtovane za 2,5%, od realizirane I.—VI. 1991 pa nižja za 6%.

PE BROJLERJI

Realizirana proizvodnja je za 6,5% nižja od načrtovane in 0,1% nižja od realizirane v enakem obdobju lani. Farma Breg zaostaja za načrtovanim obsegom proizvodnje brojlerjev za 311 ton žive teže, reja v kooperaciji pa za 1007 ton.

Produktivnost zaostaja za načrtovano za 6,7%, za realizirano v enakem obdobju preteklega leta pa za 2,6%.

PE PERUTNINSKA KLAVNICA

Glede na načrt je bilo proizvedeno za 849 ton manj perutninskega mesa, kar predstavlja zaostanek za 4,8%. V primerjavi s prvim polletjem preteklega leta znaša zaostanek 1,6%. Razrez piščancev je nižji od načrtovanega. Nižja je tudi proiz-

vodnja fileja. Proizvodnja PO moke je za 1% nižja, proizvodnja masti pa za 25% višja od načrtovane. Skupaj zaostaja realizirani obseg proizvodnje za 6,9% za načrtovanim ter za 1,2% za realiziranim v prvem polletju lani, produktivnost pa je nižja za 4,4% od načrtovane in za 1,8% od realizirane v prvem polletju lani.

PE PREDELAVA

Proizvodnja izdelkov je za 45,1% nižja od načrtovane in za 52,4% nižja od realizirane v enakem obdobju lani. Proizvodnja izdelkov iz programa POM zaostaja za načrtovano za 60%. Proizvodnja strojno izkoščenega mesa je nižja (3,7%), tudi obrokov v družbeni prehrani je manj (4,7%), obseg storitev uslužnostnega in zasilnega zakola pa je višji za 13%. Proizvodnja ostalega svežega mesa je od načrtovane nižja za 10,4%. Skupni rezultat enote je za 31,9% nižji od načrtovanega in za 36,2% nižji od realiziranega v obdobju I.—VI. 1991. Dosežen nivo produktivnosti je nižji za 21,1% od načrtovanega in za 25,7% od doseženega I.—VI. lani.

PE TRGOVINA

Obseg prodaje je nižji od načrtovane za 11,7%, od realizirane v enakem obdobju lani je nižji za

12%. Produktivnost je nižja od načrtovane za 3,8%, od realizirane v obdobju I.—VI. 1991 pa višja za 77,4%. Vzrok tako visokega indeksa produktivnosti je v tem, da je za letošnje obdobje zajeta delovna sila samo iz republike Slovenije.

PE PROMET

Obseg storitev je nižji od načrtovanega za 20,5% in od realiziranega v enakem obdobju lanskega leta za 29,3%. Produktivnost je za 14% nižja od načrtovane in za 21,5% nižja od realizirane v enakem obdobju preteklega leta.

PE SERVIS

Obseg storitev servisnih dejavnosti je za 15,1% višji od načrtovanega, od realiziranega v prvem polletju lani pa za 3,7%. Višji je tudi nivo produktivnosti in sicer za 9,5% od načrta in za 4,9% od realiziranega v prvem polletju lani.

PTUJSKA TISKARNA

Obseg storitev je v prvem polletju 1992. leta za 2,9% nižji od načrtovanega, od realiziranega v enakem obdobju lani pa za 7,4%. Produktivnost je za 3,1% višja od načrtovane in za 1,3% višja od realizirane v enakem obdobju lani.

INVESTICIJSKA DEJAVNOST

V letu 1992 so se izvajala le najnujnejša dela in nabavljala le najnujnejša oprema za normalno odvijanje proizvodnje.

Večja dela se izvajajo le v PE Predelava.

PE PREDELAVA

V predelavi se izvajajo večja investicijsko-vzdrževalna dela kot so: sanacija tlakov, sten in stropov, elektro in strojnih inštalacij, zamenjava dotrajanih vrat v znesku 50.000.000 SIT.

ŽIVINSKA KLAVNICA

Na živinski klavnici se izvede plinska kontejnerska postaja za potrebe stroja za mavžlanje v višini 293.160,00 SIT.

PE STARŠI

Farma Kidričevo: izvedene so mreže za ločen sistem krmiljenja petelinov in kur ter spiralni sistem za ločeno krmiljenje petelinov v 6 objektih v skupni vrednosti 567.766,00 SIT.

Valilnica Turnišče: izvedena so investicijsko-vzdrževalna dela na ravni strehi v vrednosti 1.002.000 SIT.

PE BROJLERJI

Na farmi Breg so se izvedla krovsko-kleparska dela na 16 objektih v skupni vrednosti 13.955.305,00 SIT.

PE TISKARNA

Nabavljen osebni računalnik in tiskalnik v skupni vrednosti 349.180,00 CRD.

PE TRGOVINA

D.D. Sarajevo — nabavljena pisarniška oprema v skupni vrednosti 217.696,00 YU DIN.

Skladišče Ljubljana — za skladišče Ljubljana je stekel postopek pridobivanja dovoljenj za izved-

bo rekonstrukcije; v izdelavi je lokacijska dokumentacija in ostala potrebna tehnična dokumentacija, kar skupno zneso 272.000,00 SIT.

Prav tako je doplačan dostavni avto Citroën C 15 D v vrednosti 150.000 SIT.

Za PE Trgovina je nabavljeno še: 2 računska stroja, 3 digitronske blagajne, 1 tehtnica — 100 kg, 1 tehtnica — 15 kg in 1 klima naprava (prodajalna Koper) v skupni vrednosti 496.588,00 SIT.

PE STARI STARŠI

Valilnica Markovci — nabavljen je kompresor za klimatsko napravo v vrednosti 117.255,00 SIT.

DIREKCIJA

Nabavljen je stroj za štetje denarja v višini 583.700,00 CRD in telefonska centrala Metka v vrednosti 31.752,00 SIT.

TOVARNA KRMIL

Izvedena je usposobitev centrale za javljanje požara v vrednosti 35.414,00 SIT ter nabavljene atestirane prenosne luči za osvetlitev silosnih celic v vrednosti 75.000,00 CRD.

PE PROMET

Nabavljen 1 tiskalnik Epson in motor za hladilnik Zastava v skupni višini 269.000,00 SIT.

Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da smo v prvi polovici leta 1992 vložili v nabavo opreme ter izvedbo del 4,233 milijona SIT, 1,007 milijona CRD in 0,217 milijona YU din, za cca 65 milijonov SIT, pa je bilo izvedenih investicijsko-vzdrževalnih del.

Torej v prvi polovici leta je za investicijsko dejavnost skupno bilo porabljenih 69,233 milijona SIT, 1,007 milijona CRD in 0,217 milijona YU din.

KOMERCIALNO POSLOVANJE V PRVEM POLLETJU 1992

V spremenjenih pogojih poslovanja, ki so posledica izgube "jugotrgov" v letu 1991, so komercialne aktivnosti prilagojene novim pogojem in realnosti.

V tem obdobju so aktivnosti na prodajnem področju bile usmerjene na povečan izvoz na svetovni trg in na domači slovenski trg.

Fizični pokazatelji pri prodaji mesa kažejo:

- v izvozu povečanje na indeks 282,
- na slovenskem trgu povečanje na indeks 144,
- na hrvatskem trgu beležimo padec na indeks 72,
- v Bosni beležimo padec na indeks 15,
- s Srbijo nismo poslovali,
- delež ostalih je nepomemben.

Skupna prodaja perutninskega mesa je večja za cca 7% v primerjavi s prvim polletjem preteklega leta.

Pri mesnih izdelkih beležimo padec za preko 50%, kot posledica izgube predvsem bosanskega trga. Povečana prodaja mesnih izdelkov v Sloveniji in Hrvatski ni nadomestila izpada na bivših "jugotrgih". Še večji je padec prodaje iz programa koketov.

Konkretni ukrepi na področju organizacije in aktivnosti za povečanje prodaje v Sloveniji so imeli pozitiven učinek; vendar izgube jugotrgov in nizkih izvoznih cen ne morejo nadomestiti, zato ne zagotavljajo pozitivnih finančnih efektov.

V sosednjo državo Hrvatsko smo na določenih območjih plasirali znatne količine blaga (Zagreb, Zadar, Šibenik, del Dalmacije) vendar se tukaj pojavlja vrsta težav, ki tudi v bodoče ne zagotavljajo jasnih perspektiv. Poleg različnih državnih politik do vrednosti domače valute (kurs hrvaškega dinarja proti kursu tolarja) so še problemi uvedbe carin in davščin v sosednji Hrvatski, problem izvozno—uvoznih kontigentov, dovoljenj itd.

V bistvu smo v preteklem obdobju poslovali s sosednjo Hrvatsko na osnovi "barter poslov" (blago za blago), ker finančni medsebojni tokovi ne tečejo in vsled tega, ker s takšnim načinom poslovanja dosežemo ugodnejši finančni efekti.

Z razpadom "jugotrga" smo v preteklem letu takoj povečali izvoz na področja, kjer smo že bili prisotni (Italija, Združeni arabski emirati) tako, da nismo zmanjševali proizvodnje in s tem skupne prodaje.

Ker pa na oddaljenejših trgih vsled transportnih stroškov dosegamo slabše neto iztržke, je bila izvozna aktivnost v prvi polovici letošnjega leta naravnana na pridobivanje novih kupcev v Evropi (Avstrija, Nemčija, Romunija, Anglija). Istočasno pa se spreminja struktura asortimenta v smislu prodaje dražjih, kvalitetnejših delov (file, bedra, program paniranih izdelkov). Z registracijo proizvodnega obrata v PE Predelava imamo realne možnosti bistveno povečati izvoz paniranih proizvodov (koketov). Poleg že zaključene (prodane) proizvodnje v Avstrijo, imamo konkretne programe za izvoz v Anglijo in Nemčijo.

Blagovna menjava s tujino 1. 1. — 30. 6. 1992

IZVOZ		
a)	piščanci	6.339 ton
b)	ostalo meso	1.492 ton
c)	valilna jajca/starši	1,992.600 kom
	valilna jajca/brojlerji	252.000 kom
d)	DSP	99.500 kom
e)	divjačina	12.300 kg
	Vrednost izvoza	10.237,00 \$.
UVOZ	Vrednost uvoza:	6,237.000 \$
	Soja 7.056 ton	1,785.000 \$
	Koruza 16.400 ton	1,790.000 \$
	Ostalo	2,662.000 \$

Positivna razlika med izvozom in uvozom 4,000.000 \$.

FINANČNI POLOŽAJ PODJETJA V LETU 1992

Finančno poslovanje podjetja v prvem polletju 1992 se je odvijalo v izredno zaostrenih in neurejenih gospodarskih razmerah.

Največje težave so bile na področju likvidnosti, saj je v celotni gospodarski sferi prisotna nesposobnost poravnavanja finančnih obveznosti do poslovnih partnerjev.

V našem podjetju so se k težavam z likvidnostjo pridružile še težave na dohodkovnem področju. Zaradi nedoseganja proizvodnih normativov, premajhnega deleža prodaje na domačem tržišču in nizkih cen doseženih v izvozu, so bili stroški proizvodnje večji od doseženih neto prodajnih cen. Tudi stroški poslovanja, na katere so v veliki meri vplivale visoke obrestne mere, prav tako pa tudi nenormalno visoke dajatve državi, so vplivali na dosežene prodajne cene ki niso uspeli pokrivati stroškov v proizvodnji in poslovanju.

Tako rezultat poslovanja ob polletju izkazuje izgubo več kot 450 milij. SIT. Izguba je bila ugotovljena že ob posameznih mesecih leta 1992 in se je iz navedenih razlogov iz meseca v mesec povečevala.

Kljub velikim težavam z likvidnostjo podjetje v letu 1992 ni bistveno povečalo zadolženosti. Tako znaša skupna zadolženost na dan 30. 6. 1992

753.458.000 SIT. Od tega znašajo dolgoročni krediti za novo perutninsko klavnico 463.693.063 SIT.

K dolžniško upniškim razmerjem podjetja je potrebno šteti tudi obveznice delavcev, ki znašajo 394.000.000 SIT.

Na področju osebnih dohodkov oziroma plač delavcev smo kljub vsem težavam z likvidnostjo sledili določilom kolektivne pogodbe za agroživilstvo in določilom kolektivne pogodbe v podjetju, ki določa, da je možno 20% zaostajanje za bražno pogodbo, če nastopijo težave v poslovanju.

Tudi plačila uslug kooperantom oz. zadržnikom so več ali manj sledila dogovoru o plačevanju, čeprav plačila naših kupcev za piščančje meso in izdelke precej zaostajajo za dogovorjenimi plačilnimi roki.

Zaradi nerednega plačevanja naših kupcev, je PS sprejel sklep, da bomo vse dolžnike, ki kasnijo s plačilom več kot 30 dni izterjali s tožbo z zamudnimi obrestmi.

V drugem polletju bo potrebno dosledno izvajati pripravljen sanacijski program, kar pomeni, da bo potrebno v prvi vrsti dosegati normalne proizvodne rezultate, znižati stroške poslovanja, povečati delež prodaje na slovenskem trgu in prodati po višjih cenovnih razredih na izvoznih tržiščih.